

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΑΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΤΑΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΑΣ ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

ΤΗΝ ποιμαντικὴν φροντίδα καὶ τῆς ἀρε-
τῆς τὴν τελειότητα τοῦ πανενδόξου ἀπο-
στόλου Παύλου καθιστορεῖ ἡ σήμερον ἀνα-
γνωσθεῖσα πράξις τῶν ἀποστόλων· διέταξε δὲ
ἡ ἐκκλησία, ἵνα τὴν σήμερον ἀναγινώσκη-
ται αὐτὴ ἡ ἰσορία, ἐπειδὴ σήμερον πανη-
γυρίζομεν τὴν ἑορτὴν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώ-
της συνόδου τῶν θεοφόρων πατέρων, οἵτι-

νες ἀκριβῶς φυλάξαντες τὰ ἀποστολικὰ
τοῦ Παύλου παραγγέλματα, γνήσιοι μι-
μηταὶ αὐτοῦ γεγονάσιν. Ὁ Παῦλος προσ-
καλέσας εἰς τὴν Μίλητον τοὺς πρεσβυτέ-
ρους τῆς ἐκκλησίας, παρήγγειλεν αὐτοῖς,
ἵνα ἐγρηγόρως προσέχωσι κατὰ τῶν λύ-
κων, ἧγουν κατὰ τῶν αἰρετικῶν τῶν με-
λόντων ἐπαναστῆναι κατὰ τῆς Χριστου

ἐκκλησίας, καὶ ἀποστῆσαι τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου πίσεως. Οὗτοι δὲ οἱ πανσέβαστοι πατέρες, ὅταν εἶδον τὸν ἰσχυρὸν τοῦ αἰρεσιάρχου Ἀρείου πόλεμον κατὰ τῶν θεμελιωδῶν τῆς πίσεως δογμάτων, καὶ τὴν τῶν λογικῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων διαφθοράν, γρηγορήσαντες κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἐντολήν, συνέδραμον εἰς τὴν Νικαέων πόλιν, ἵνα ὁμοῦ συμπαραταξάμενοι, συμφώνως καταργήσωσι τὴν τούτου δυσεβεστάτην αἵρεσιν. Ὁ Παῦλος ἐδίδαξεν εἰς τὴν Μίλητον τοὺς τῆς ἐκκλησίας προσετώτας, ἵνα ποιμαίνωσι τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, τουτέστιν, ἵνα κηρύττωσι τῆς εὐσεβείας τὰ δόγματα, καὶ τῶν καλῶν ἔργων τὰς νομοθεσίας. Οὗτοι δὲ οἱ τρισμακάριοι πατέρες τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Παύλου ἀκολουθοῦντες, ἐξέθεντο εἰς τὴν Νικαίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὸν ὅρον, καὶ κανόνας ἐξέδωκαν, δι' ὧν διευθύνονται τῶν εὐσεβῶν τὰ ἔθη. Βλέπε δὲ, ὅτι πᾶσα ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα ἱστορία διδάγματα περιέχει, πρέποντα εἰς τοὺς τῆς ἐκκλησίας ποιμένας, ἐμπράκτως δὲ ὑπὸ τοῦ Παύλου θεβαιωθέντα, καὶ πολλῆς κατανύξεως πεπληρωμένα. Ὅσις δὲ προσεκτικῶς ἀκούσῃ τὴν τούτων ἔρμηνειαν, παραβάλλῃ δὲ αὐτὰ μετὰ τοῦ πολιτεύματος τούτων τῶν θείων ποιμένων, ἐκεῖνος πληροφορεῖται, ὅτι αὐτοὶ ἀληθῶς ταῦτα πάντα ἐφύλαξαν μετὰ πάσης τελειότητος καὶ ἀκριβείας.

φρουν, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

Πολλοὺς καὶ διαφοροὺς τόπους διερχόμενος ὁ πανεύφημος ἀπόστολος Παῦλος, καὶ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διδάσκων, κατήνησεν εἰς τὴν Μίλητον, ἣτις ἦν πόλις βασιλεύουσα τότε τῆς Ἀσίας, οὐ πολλὰ μακρὰν τῆς Ἐφέσου κειμένη. Ἐπειδὴ δὲ ἐσπούδαζεν, ἵνα, εἴαν ἦν δυνατὸν, φθάσῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, διὰ τοῦτο παρέπλευσε τὴν Ἐφeson, ἥγουν ἔπλευσε μὲν πλησίον τῆς Ἐφέσου, παρέδραμε δὲ αὐτὴν, καὶ οὐκ ἔκριεν εὐλογον εἰσελθεῖν ἐν αὐτῇ. Διότι, εἴαν ἤρχετο ἐκεῖ, ἐπειδὴ καὶ προλαβὸν κηρύξας ἐν αὐτῇ τοῦ θεοῦ τὸν λόγον, πολλὰ θαύματα ἐποίησε, καὶ πολλοὶ ἦσαν οἱ πιστεύσαντες, ἔμελλε διατρίψαι εἰς τὴν Ἀσίαν πολὺν καιρὸν, ὑπὸ τῶν πιστῶν παρακαλούμενος, καὶ ἐπομένως οὐκ ἠδύνατο φθάσαι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, καθὼς ἐπεθύμει. Ἀλλὰ διὰ τί τόση ἐπιθυμία καὶ σπουδὴ, ἵνα κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν εὗρεθῇ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ; Διότι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εὕρισκονται ἐκεῖ πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα καὶ τῆς πεντηκοστῆς. Ἐπεθύμει δὲ ὁ τρισμακάριος, ἵνα, εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου πρότερον ἐδίωξε τὴν ἐκκλησίαν, κηρύξῃ ἐνώ-

πιον παντός τοῦ πλήθους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα. Καὶ ἦλθε μὲν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀναχωρήσας ἀπὸ τῆς Ἀσίας, ἐκήρυξε δὲ παρρησίᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ τὸ ὄνομα, καὶ πολλὰ ἔπαθεν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων παθήματα, ὅμως ἀδηλόν ἐστιν, ἐὰν ἔφθασεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς πέντηκοστῆς. Διότι ἔσπευδε μὲν, λέγει ὁ θεὸς ἱστορικός, ἀλλὰ προστίθησι καὶ τὸ, εἰ δυνατόν ἦν αὐτῷ, ἤγουν ἐὰν δυνηθῆ, ἐὰν αἱ περιστάσεις μὴ ἐμποδίσωσιν.

Πράξ. 20.
17.

Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς. Προσέχετε ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.

Βλέπε ἀποστολικὴν ἀρετὴν· ἡ σπουδὴ τοῦ Παύλου, ἵνα κηρύξῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα· οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἔφεσον· ἡ ποιμαντικὴ ὅμως φροντίς ἠνάγκασεν αὐτὸν, ἵνα προσκαλέσας τὸ ἱερατεῖον τῆς Ἐφέσου, διδάξῃ αὐτοὺς τὰ περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν καὶ τοῦ ποιμνίου αὐτῶν· Ὅταν δὲ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, τότε ἐδίδαξεν αὐτοὺς μεταξὺ τῶν ἄλλων διδαγμάτων καὶ ταῦτα· Προ-

» σέχετε ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ. » Διὰ τούτων τῶν λόγων ἐφανέρωσε συντόμως καὶ περιληπτικῶς παντὸς εὐσεβοῦς προεστῶτος τὸ χρέος· διπλῆν προσοχὴν παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς· πρώτην ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἣγουν καθαρότητα βίου καὶ κατορθώματα ἀρετῆς· δευτέραν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου, τουτέστι διδασκαλίαν πίστεως καὶ νόμων, καὶ ἀνύστακτον ἐπιμέλειαν ὑπὲρ τῆς τῶν ποιμαινομένων σωτηρίας· ἐπιφέρει δὲ καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν ἀναγκαῖα ἐστὶν ἡ δευτέρα προσοχή. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, λέγει, κατέστησεν ὑμᾶς τῇ ἱερατικῇ χάριτι, τῇ δοθείσῃ ὑμῖν, ἐπισκόπους, ἣγουν ἐπιστάτας καὶ ἐπιτηρητάς, ἵνα ποιμαίνητε, τουτέστιν ὀδηγῆτε πρὸς τὴν εὐσέβειαν, καὶ εὐθύνητε πρὸς τὴν ἀρετὴν τὰ τέκνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἣν αὐτὸς ἐκτήσατο, καὶ εὐηργέτησεν, ἐξαγοράσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ μοναγενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ. Σημειώσαι δὲ, ὅτι πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας λέγει τοὺς ἱερεῖς, τοὺς αὐτοὺς δὲ ὀνομάζει καὶ ἐπισκόπους, οὐ καθὼς ἦσαν ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καθὼς ἦσαν ἐπιστάται καὶ ἐπιτηρηταὶ τῆς ἐκκλησίας, τοὺς ὑπὸ τὴν ἐνορίαν αὐτῶν ποιμαίνοντες.

Ὅρα τὸν ἔρωτα τῶν ἐν τῇ Κυρ. τῆς Σκυφ. ἐν τῷ εἰ.

Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διε-

Πράξ. 20.
29.

στραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.

Λύκος ὠνόμασε τοὺς αἰρεσιάρχας καὶ τοὺς τούτων ἀκολούθους αἰρετικούς, ἐπειδὴ καθὼς ὁ λύκος ἀρπάζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῆς ποιμνῆς καὶ τρώγει αὐτὰ, οὕτως ὁ αἰρετικός ἄνθρωπος ἀρπάζει τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς ἀπὸ τῆς μάνδρας τοῦ Χριστοῦ, ἡγουν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπωλεῖ τὴν ψυχὴν αὐτῶν· καὶ βαρεῖς μὲν εἶπεν αὐτούς, διὰ τὸ βάρος τῆς ὑπ' αὐτῶν προξενουμένης ψυχικῆς βλάβης· λαλοῦντας δὲ διεστραμμένα, καθότι αὐτοὶ διαστρέφοντες τῶν θείων γραφῶν τὰ νοήματα, λαλοῦσι δόγματα καὶ ἐντάλματα σρεβλὰ καὶ διεφθαρμένα· προφητικῶς δὲ λαλῶν περὶ τούτων ὁ Παῦλος, λέγει· « Γινώσκω ἐγὼ, ὅτι μετὰ τὴν ἀπὸ » τῆς Ἀσίας ἀναχώρησίν μου εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς αἰρετικοί, μὴ φειδόμενοι τοῦ » ποιμνίου, » τουτέστι μὴ εὐσπλαγχιζόμενοι τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ ὑμῶν ἀναστήσονται αἰρετικοί, διδάσκοντες αἰρέσεις, ἵνα ἀποχωρίσωσιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοὺς μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, καὶ σύρῳσιν αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν, φατρίας ἰδίας καὶ κόμματα συνιστῶντες. ἐπληρώθη δὲ ἡ τοιαύτη προφητεία, διότι οὐ μόνον μετὰ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸς τοὺς τῶν ἀποστόλων καιροὺς τοιοῦτο αἰρετικοὶ ἐνεφανίσθησαν, πολλοὺς διαφθείραντες καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐλκύσαντες. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ ψευδαπόστολοι, οἱ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἐφεσίων ἐξελεγχθέντες· καὶ

Νικολαῖται οἱ κρατοῦντες τὴν διδαχὴν τοῦ Βαλαάμ, προχωρήσαντες δὲ καὶ εἰς τὴν ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίαν· καὶ ἡ προφήτις Ἰεζαβὴλ, ἡ πλανῶσα τοὺς ἐν τῇ Θυατείρων ἐκκλησία· πρὸς τούτοις δὲ ὁ Ὑμέναιος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ περὶ τὴν πίστιν ναυαγήσαντες καὶ βλασφημήσαντες· ἔτι δὲ καὶ ὁ Ὑμέναιος καὶ ὁ Φιλητὸς, οἵτινες ἐξέπεσον ἐκ τῆς ἀληθινῆς πίστεως· τούτοις πρόσθετες καὶ τὸ πλῆθος τῶν αἰρετικῶν τῶν μετὰ τούτους φανέντων, καὶ πολλοὺς τῶν εὐσεβῶν πλανησάντων.

Διὸ γρηγορεῖτε μνημονεύοντες, ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν· ἕνα ἕκαστον.

Προειπὼν τὴν τῶν αἰρετικῶν κακίαν, ἐφανέρωσε καὶ τὸ κατ' αὐτῆς δυνατόν ὄπλον· « Διὸ γρηγορεῖτε. » Ἡ ἐγρήγορις καὶ ἡ προσοχὴ καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῶν προεστώτων ἐμποδίζει τῶν αἰρετικῶν τὰς ἐφόδους· καθὼς δὲ, ὅταν ὁ ποιμὴν τῶν προβάτων προσέχη καὶ ἀγρυπνήῃ, τότε ὁ λύκος οὐ δύναται ἀρπάξει τὰ πρόβατα· οὕτω καὶ, ὅταν ὁ προεστὼς τῆς ἐκκλησίας ἐγρηγορῇ καὶ ἐπιμελῆται, τότε ὁ αἰρετικὸς οὐ δύναται διαφθεῖραι τὰς ψυχὰς τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ ὀρθοδόξων. Προβάλλει δὲ ὁ Παῦλος πρὸς ἀπόδειξιν τῆς δυνάμεως, ἣν ἔχει ἡ ἐγρήγορις, τὸ ἑαυτοῦ παράδειγμα, λέγων· Γρηγορεῖτε, ἐνθυμούμενοι, ὅτι ὅσον καιρὸν ἤμην μεθ' ὑμῶν, τοσοῦτον ἐ-

γρηγόρουν, ὥς τε τρία ὀλόκληρα ἔτη, νύκτα τε καὶ ἡμέραν οὐκ ἔπαυσα τὴν διδασκαλίαν, ἀλλ' ἐνουθέτουν τὸν καθένα μετὰ δακρῶν· ὅθεν οἱ θαρεῖς λύκοι, οἱ τὰ διστραμμένα λαλοῦντες, οὐκ ἠδυνήθησαν ἐλάφαι τὰς τὰς ψυχὰς ὑμῶν· διὸ εἴαν καὶ ὑμεῖς γρηγορήτε, οὐδόλως ἐλάψει τὸ ποιμνιον ὑμῶν τῶν αἰρετικῶν ἢ κακία. Σημείωσαι δὲ τὸν ζῆλον, τὴν ζέσιν, τὴν προθυμίαν τοῦ Παύλου· αὐτὸς ἐδίδασκε, πρῶτον μὲν τρία ἔτη ὀλόκληρα, δεύτερον δὲ νύκτα τε καὶ ἡμέραν, τρίτον μετὰ δακρῶν, τέταρτον οὐ μόνον κοινῶς, ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν ἓνα ἕκαστον· ταῦτα δὲ αὐτοὺς συμβουλεύσας, εὐχεται λέγων·

Ηρ. αἰ. 20.
32.

Καὶ τὰ νῦν παρατίθημι ὑμᾶς ἀδελφοὶ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσι.

Λόγον τῆς χάριτος ὠνόμασεν ἀλλαχοῦ ὁ ἱερός Λουκᾶς τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα.

Πρ. αἰ. 14.
3.

« Παρρησιαζόμενοι, εἶπεν, ἐπὶ τῷ κυρίῳ » τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα » γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. » Λόγον τῆς χάριτος ἐνόησάν τινες αὐτὴν τοῦ θεοῦ τὴν χάριν. Μήπως δὲ λόγον τῆς χάριτος εἶπεν ὁ Παῦλος αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις λόγος ὢν, ἐκ πατρὸς πρὸ αἰῶνων γεννηθεὶς, ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων οὐ κατὰ χρέος, ἀλλὰ κατὰ χάριν καὶ ἔλεος, ἄνθρωπος γενόμενος, ἔσωσεν ἡμᾶς. « Οὐκ

Χρυσ. αὐτ.

» ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποίησα- Τίτ. 3. 5
» μεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεος
» ἔσωσεν ἡμᾶς. » Ἐπειδὴ δὲ μόνη τῶν
ποιμένων ἢ προσοχὴ χωρὶς τῆς τοῦ θεοῦ ἰωάν. 15.
βοηθείας οὐδὲν δύναται κατορθῶσαι, διὰ
τοῦτο παραγγείλας αὐτοῖς, ἵνα προσέχωσιν
ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τοῦ ποιμνίου αὐτῶν, ἀφι-
εροῖ αὐτοὺς εἰς τὸν θεόν, λέγων· Ἀδελφοί,
καὶ τὰ νῦν· οὐκ εἶπε τὰ νῦν, ἐπειδὴ καὶ πρό-
τερον τοῦτο ἐποίησε, ἀλλὰ, καὶ τὰ νῦν, ἤγουν
καὶ κατὰ τὸ παρὸν, καθὼς καὶ πρότερον πα-
ραδίδωμι ὑμᾶς εἰς τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ
εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν αὐτοῦ καὶ λόγον, ὅστις
δύναται οἰκοδομῆσαι καὶ ὑμᾶς καὶ τὴν προ-
σοχὴν ὑμῶν, καὶ δοῦναι ὑμῖν διὰ τὸν κόπον
τῆς προσοχῆς καὶ ἐργηγόρσεως ὑμῶν τὴν
κληρονομίαν τῆς αἰωνίου βασιλείας μετὰ
πάντων τῶν τελειάντων τῆς ἀγιωσύνης
τὸν δρόμον. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν εὐχὴν
πάλιν νοθετεῖ αὐτοὺς διὰ τοῦ ἰδίου πα-
ραδείγματος.

Ἄργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματι- Πρ. αἰ. 26.
σμῶ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. 33.

Βλέπε τὴν διαφορὰν τῆς ἀρετῆς, τὴν μεταξὺ τῶν ἀγίων τῶν ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τῶν ἀγίων τῶν μετὰ τὴν εὐαγγελικὴν χάριν· Ὁ μὲν προφήτης Σαμουὴλ παραιτούμενος ἀπὸ τῆς προεδρικῆς αὐτοῦ ἐπιστάσεως, ἔλεγε πρὸς τὸν λαόν τοῦ Ἰσραὴλ.
« Μόσχον τίνος εἴληφα, ἢ ὄνον τίνος εἴλη- 1. Β. 12.
» φα, ἢ τίνα κατεδυνάστευσα ὑμῶν, ἢ 3.
» τίνα ἐξεπίεσα, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴλη-

» φα ἐξίλασμα καὶ ὑπόδημα; Ὁ δὲ ἀπόστολος Παῦλος ἀναχωρῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας, ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· « Ἄργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπέθυμῃσα. » Ὁ Σαμουὴλ ἔφυγε τὴν πρᾶξιν τῆς δωροληψίας, ὁ Παῦλος κατήργησε καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς φιλοχρηματίας. Τοῦτο δὲ ἐστὶ τό, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωανᾶ ὤδε. Ἀλλὰ διὰ τί ταῦτα ἔλεγεν ὁ Παῦλος; Τινὲς διεφθαρμένοι καὶ αἰρετικοὶ νομίζοντες, ὅτι τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα καρποφορεῖ σωματικὸν κέρδος, ἐκήρυττον τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα προσπορίζωνται χρήματα. Περὶ ταύτων ἔγραψεν ὁ αὐτὸς Παῦλος πρὸς τὸν Τιμόθεον οὕτω· « Παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων » πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν, ἀφίστασο » ἀπὸ τῶν τοιούτων. » Προασφαλίζων οὖν τοὺς τῶν Ἑβραίων πρεσβυτέρους, καὶ δι' αὐτῶν πάντας τοὺς τῆς ἐκκλησίας προσεστῶτας, ἀπὸ τούτου τοῦ ἀνομήματος προσβάλλει τὸ ἴδιον παράδειγμα, λέγων· ὅτι οὐδενὸς ἀνθρώπου οὐδὲ τὸ ἀργύριον, οὐδὲ τὸ χρυσοῖον, οὐδὲ τὸ ἱμάτιον ἐπεθύμησεν, ἵνα δὲ μηδεὶς ὑποπτευθῆ, ὅτι αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεθύμησεν, οἱ δὲ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενοι καὶ ἐπιστρέφοντες ἐδίδουσαν αὐτῷ, ἐπάγει εὐθὺς τὰ ἐξῆς, λέγων·

Ἄυτοὶ δὲ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί.

Σκηνοποιὸς ἦν, ἤγουν σκηναὺς ἐῤῥαπτεν

ὁ τρισμακάριος Παῦλος. Τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἐργόχειρον αὐτοῦ· περὶ οὗ ἔγραψε πρὸς τοὺς Κορινθίους· « Καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί. » Διὰ τούτου δὲ τοῦ ἐργοχείρου ἔτρεφεν οὐ μόνον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὄντας. Οὐδὲν δὲ ἤθελε λαβεῖν ἀπὸ τινος, ὅταν ἐκήρυττε, καὶ μέγα εἶχε δικαίωμα, ἵνα μηδεὶς ὑποπτεύσῃ, ὅτι διὰ φιλοκέρδειαν κηρύττει τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ἐπομένως ἐμποδισθῆ ὁ τοῦ εὐαγγελίου καρπός. « Ἄλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα, λέγει, τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἵνα μὴ ἐγκοπὴν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. » Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἦσαν γνωστὰ εἰς τοὺς ἀκούοντας, διὰ τοῦτο οὐδεμίαν ἀπόδειξιν ἐπιφέρων, λέγει, αὐτοὶ γινώσκετε, ὅτι αἱ χεῖρες αὐταί, ἤγουν τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου, ἐξήρκεσαν εἰς τὰς χρεῖας μου, καὶ εἰς τοὺς μετ' ἐμοῦ ὄντας. Θαυμάστον πρᾶγμα ἀληθῶς· ὁ διδάσκαλος πάσης τῆς οἰκουμένης ἐτρέφετο διὰ τοῦ ἐργοχείρου αὐτοῦ· ἐκεῖνος, ὅστις οὐ μόνον τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα εὐηργέτει τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, ἀπαλλάττων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ σκοτοῦς τῆς ἀπιστίας, καὶ ὁδηγῶν πρὸς τὴν φωτεινοτάτην ὁδὸν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας, οὐδεμίαν ἀνταπόδοσιν ἀπ' αὐτῶν ἤθελεν, ἀλλὰ προσεπορίζετο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν σὺν αὐτῷ διὰ τοῦ ἰδίου ἐργοχείρου. Ἄκουσον δὲ αὐτὸν παραγγέλλοντα, ἵνα καὶ οἱ τῆς ἐκκλησίας προσεστῶτες τοῦτο αὐτὸ ποιῶσι.

Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω

κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον, ἢ λαμβάνειν.

Τινὲς ἀσθενεῖς κατὰ τὴν συνειδήσιν βλέποντες τοὺς ἀποστόλους δεχομένους τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ὑπὸ τῶν πιεσούντων προσφερόμενα, ἐσκανδαλίζοντο, καὶ ἐψυχραίνοντο πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως, ὑποπτευόμενοι, ὅτι οἱ ἀπόστολοι κηρύττουσι τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὸ ἴδιον κέρδος ἐπιβλέποντες· περὶ τούτων οὖν τῶν ἀσθενῶν λαλῶν ὁ Παῦλος, νοθετεῖ τοὺς κήρυκας τοῦ εὐαγγελίου, λέγων· Κατὰ πάντα, ἤγουν παντὶ τρόπῳ ἔδειξα εἰς ὑμᾶς, ὅτι πρέπον ἐστίν, ἵνα, καθὼς ἐγὼ οὕτω καὶ ὑμεῖς μηδὲν ἀπὸ μηδενὸς λαμβάνοντες, ἀλλὰ κοπιᾶζοντες, καὶ διὰ τοῦ ἰδίου κόπου τρεφόμενοι, ἐκτείνητε χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀσθενεῖς, ἀφαιρούντες παντελῶς ἀπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν τῆς φιλοκερδείας τὸ σκάνδαλον· ἐπειδὴ δὲ τὸ τοιοῦτον διδάγμα δυσπαράδεκτόν ἐστι καὶ δυσκατόρθωτον, διὰ τοῦτο ἐπισυνάπτει τὰ λόγια τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγων· πρέπον ἐστίν, ἵνα μνημονεύετε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅστις εἶπε, μακαριώτερον ἔργον ποιεῖ ὅστις δίδωσιν, ἢ ὅστις λαμβάνει· « Μακάριόν ἐστι διδόναι » μᾶλλον ἢ λαμβάνειν. » Καὶ ταῦτα μὲν τὰ λόγια οὕτω κατὰ λέξιν οὐ περιέχονται

ἐν τοῖς ἀγίοις εὐαγγελίοις· εὐρίσκεις δὲ τὸ νόημα αὐτῶν ἐν πολλοῖς, καθὼς ἐν τῷ « Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· » Καὶ ἐν τῷ, ^{Ματθ. 5.} « Μακάριος ἔσθι· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀποδοῦ- ^{Λουκ. 14.} ναί σοι. » Μήπως δὲ οὕτω κατὰ λέξιν ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Παῦλος, ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀποστόλων, τῶν ταῦτα ἀκουσάντων ἀπ' αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου κατὰ ἀποκάλυψιν· τούτων δὲ τῶν λόγων ἡ ἀλήθεια διπλῆν ἔχει λαμπρότητα, ἐπίγειον δηλονότι καὶ οὐράνιον· Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν γῆν ὅσις δίδωσιν, ἐκεῖνος εὐτυχέστερός ἐστι καὶ ἐνδοξότερος τοῦ λαμβάνοντος· διότι τίς δίδωσιν, εἰμὴ ὁ πλούσιος καὶ ὁ δυνατός; τίς δὲ λαμβάνει, εἰμὴ ὁ πτωχὸς καὶ ὁ ἀδύνατος; καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν δὲ μακάριος γίνεται ὁ ἐλεῶν μᾶλλον, ἢ ὁ ἐλεούμενος· διότι ὑπὲρ τῶν ἐλεούντων ἐρρήθη τὸ, « Δεῦτε ^{Ματθ. 24.} » οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονο- ^{37.} » μήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. »

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνα- ^{Πραξ. 20.} τα αὐτοῦ σὺν πᾶσι αὐτιῖς, προσηύ- ^{38.} ξατο.

Τὸ σημαίνει τῶν γονάτων ἡ κλίσις; Ταπεινώσιν, εὐλάβειαν, ψυχῆς κατάνυξιν, καὶ θερμότητα. Ὄταν οἱ ἀπόστολοι μετὰ πολλῆς ζήσεως παρεκάλουν τὸν θεόν, ἵνα ἐκπληρώσῃ τὸ αἶτημα αὐτῶν, τότε κλίνοντες εἰς τὴν γῆν τὰ γόνατα, προσηύχοντο· Τοιοῦτόπως ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος

Πραξ. 7. 60. θεῖς τὰ γόνατα, « Παρεκάλεσε τὸν θεόν,
 Πραξ. 9. 40. » ἵνα συγχωρήσῃ τῶν λιθαζόντων αὐτὸν
 » τὴν ἁμαρτίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Πέτρος
 » θεῖς τὰ γόνατα, προσηύξατο, ἵνα ἀναστή-
 Πραξ. 9. 19. σῇ ὁ θεὸς τὴν Ταβιθά. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Παῦλος
 Πραξ. 25. 31. πρῶτος ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Ἐφε-
 σον, καὶ τρία ἔτη ἐκοπίασεν ἐκεῖ διδάσκων
 νύκτα τε καὶ ἡμέραν, καὶ μετὰ δακρύων
 νουθετῶν ἕνα ἕκαστον, καὶ ἐπειδὴ διὰ τοῦ
 προορατικοῦ χαρίσματος ἔβλεπεν, ὅτι εἰς
 τὸ ἐξῆς οὐδέποτε ὄψεται τοὺς ἠγαπημένους

αὐτοῦ μαθητὰς τοὺς Ἐφεσίους, καὶ ὅτι με-
 τὰ τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ, « Εἰσελεύσονται ^{Αὐτ. 29.}
 » ἐν αὐτοῖς λύκοι βαρεῖς, καὶ ἄνδρες λα- ^{30.}
 » λουῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς
 » μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. » διὰ τοῦτο ἐθερ-
 μάνθη καὶ κατενύγη ἡ ἀποστολικὴ αὐτοῦ
 καρδιά· ὅθεν κλίνας τὰ γόνατα μετὰ πάν-
 των τῶν περιεσώτων, ἐξέχεε τὴν δέησιν αὐ-
 τοῦ πρὸς τὸν ὑπεράγαθον θεὸν ὑπὲρ τῆς
 σερεώσεως αὐτῶν καὶ σωτηρίας.

